

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO-KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 1,30 zł z odnośnikiem przez pocztę 20 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidywanych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent nie ma prawa żądać postterminowych dostawek gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy redakcja nie odpowiada. Redakcja i administracja: ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,252. — Redaktor przyjmuje od 10—12.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków,
budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 lam.) 10 gr., za reklamy na str. 4-lam. w wiadomościach potocznych 30 gr. na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstym ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski” wychodzi trzy razy tygodniowo, i to: w poniedziałek, środę i piątek. Przy sądowym ściąganiu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw spornych właściwy jest Sąd w Wąbrzeźnie. Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Nr. 72

Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub, sobota 20 czerwca 1931 roku.

Rok XI

DWUNASTA RÓCZNICA TRAKTATU WERSALSKIEGO

Mimo nawału kłopotów politycznych i gospodarczych, narody cywilizowane obchodzić będą za parę dni nową rocznicę. Mija bowiem 12 lat od chwili podpisania traktatu wersalskiego. Jedenaście listopada 1918 roku ogłoszono zawieszenie broni między państwami wojującymi a w siedem i pół miesiąca później, dnia 28 czerwca 1919 roku zawarty został traktat pokojowy. Dnia tego o godzinie ósmej rano przedstawiciele trzydziestu narodów zebrałi się w Pałacu Wersalskim pod Paryżem. Sala, w której niegdyś Ludwik XIV i późniejsi królowie Francji podejmowali innych władców, — była tym razem przepelniona dyplomatami, reprezentującymi państwa demokratyczne. Samych przedstawicieli państw, upoważnionych do udziału w pertraktacjach pokojowych, zjawilo się przeszło pięćset. Po krótkiej wymianie słów powitalnych — Traktat został podpisany. Sześćdziesięciu siedmiu dyplomatów położyło swój podpis pod umową, mocą której, jak brzmi wstęp do Traktatu — „wojna ustąpiła miejsca pokojowi”.

Traktat Wersalski zawarty został między narodami wszystkich części świata z jednej strony, — a Niemcami z drugiej. W pierwszym rzędzie mocarstw światowych, które podpisały Traktat, figurują: Stany Zjednoczone, Anglja, Francja, Włochy i Japonja. Po nich idą z kolei inne państwa, a wśród nich i Polska, — występując jednomyślnie i solidarnie pod nazwą „Głównych Mocarstw Sprzymierzonych i Stowarzyszonych”.

To, że w Traktacie jednym kontrahentem są same Niemcy, a drugim cały świat cywilizowany, — nie jest kwestją przypadku. Niemcy rozpoczęły wojnę, myśląc o podboju świata. Nadzieje zawiodły ich. Świat stanął bowiem w obronie swego dobytku i cywilizacji, wynikiem zaś tego był fakt, że Niemcy wojnę przegrały. Niemcy — musieli świat związać umową. I oto w tym samym pałacu, w którym przed 48-miu laty król pruski koronował się na cesarza Niemiec tuż po zwycięstwie w r. 1871 nad Francją, — delegaci niemieccy podpisali Traktat Wersalski w chwili, gdy Wilhelm II-gi znajdował się już na wygnaniu zagranicą.

W tem właśnie, w podyktowaniu Niemcom woli przez cały świat cywilizowany, tkwi znaczenie Traktatu Wersalskiego. Jakkolwiek osądziłoby się merytoryczną wartość Traktatu, to jednak bezwzględnie uznać trzeba, że przegranie wojny przez Niemcy i wyzyskanie tego faktu w Traktacie miało i ma dla świata wartość wydarzenia pierwszorzędnej wagi. Od tego zdarzenia zależało życie i wolność wielu narodów. Przez Traktat uzyskały swobodę i niepodległość nie tylko narody, żyjące poprzednio w niewoli Niemców, ale również i inne, pozostające poprzednio pod jarzmem

Czujność musimy podwoić!

Berlin, 19. 6. — Od dwóch dni idą przez Berlin na wschód transporty męczyczn w wieku poborowym.

Są to bataljony organizowanej przez ministra Treviranusa ochotniczej armji pracy, która zajmuje właśnie ustalone zgóry stanowiska wzdłuż granicy polskiej.

Rekrutacja ochotników przeprowadzana jest w Niemczech z pomocą centrów związków zawodowych. Plan kampanji opracowany został w urzędzie kanclerza Rzeszy, gdzie w roli komisarza obszarów wschodnich urzęduje Treviranus.

Taktyka rządu niemieckiego polega na znakomitą zaskoczeniu niemieckiej

opinji publicznej.

W najściślejszej tajemnicy udali się na Śląsk i do Prus Wschodnich przywódcy związków zawodowych oraz specjaliści od robót publicznych. W myśl planu zaakceptowanego na poufnym posiedzeniu rządu Rzeszy i Prus, służba pracy obrócona ma być na zbudowanie szeregu dróg strategicznych oraz zakładanie osad wzdłuż granicy.

Pierwsza partja obejmuje 30.000 rekrutów armji pracy. Umieszczani oni są na stanowiskach wzdłuż granicy polskiej.

Prócz ludowo-konserwatywnej grupy Treviranusa, która głównie opowiada się za powyższem rozwiązaniem „kwe-

stji bezrobocia”, również centrum, a w szczególności osobiście kanclerz Brüning, opowiedziało się za planami, których autorem jest Hugenberg, a realizatorem Treviranus.

W ostatnich dwu dniach przejechało przez Berlin 20.000 ochotników, którzy już przybyli na miejsce. Pobierać oni mają żołąd w wysokości 2 marek z urzędu pośrednictwa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz jedną markę z funduszu rządu Rzeszy, ponadto ekwipunek i wyżywienie. W wykonaniu planu Treviranusa zamierzone jest osiedlenie w ten sposób na pograniczu Polski pół miliona mężczyzn.

ŚWIĘTO SPORTOWE W SPALE.

W ostatnim dniu święta sportowego w Spała brało udział przeszło 25 tysięcy osób. Defilade wszystkich drużyn sportowych, oddziałów przysposobienia wojskowego, hufców szkolnych P. W. i obozu harcerzy, którzy rozbili swoje namioty, przyjął Pan Prezydent. Po południu na stadionie odbyły się zawody sportowe we wszystkich konkurencjach. — Ilustracja przedstawia chwilę, gdy Pan Prezydent przemawia do znanego sportowca Petkiewicza, gratulując mu dobrej formy i pięknego stylu.

Przesunięcia w Rządzie.

Warszawa, 19. 6. — Minister spraw wewnętrznych gen. Sławoj-Składkowski, mianowany został wiceministrem spraw wojskowych. Na stanowisku tem pozostał gen. Daniel Konarzewski, który

przeszedł na stanowisko gen. insp. armji. Ministerstwo spraw wewnętrznych w miejsce gen. Składkowskiego otrzymał pułk. Pieracki, wicepremier.

niemieckich sprzymierzeńców, Austrii, Bułgarii i Turcji. Zapewne, — możnaby twierdzić, że narody świadomie walcząc przedtem o swą wolność, byłyby ją niewątpliwie kiedyś uzyskały, jeżeli nie zaraz, to w innej, sposobniejszej chwili. Ale wojna światowa, szczególnie zaś fakt przegrania jej przez Niemcy, znacznie przyspieszyły ten proces. Wysiłek więc, który narody musiałyby podjąć dla uzyskania swej niezawisłości na innej dro-

dze, — wysiłek ten mogą owe narody teraz, będąc wolnymi, zużyć na innym polu.

Dwunastą rocznicę podpisania Traktatu Wersalskiego święcić będą przeto wszystkie narody cywilizowane. Albowiem o cywilizację głównie chodziło. Przeciw niej to właśnie Niemcy rozpoczęli w r. 1914 swój atak. Wielowiekowy dorobek kulturalny i cywilizacyjny narodów padł w latach 1914—1918 ofia-

DYMISJA RZĄDU AUSTRII.

Ponowna misja dr. Endera?
Wiedeń. — Rząd austriacki podał się do dymisji. Przyczyną dymisji było ustąpienie ministra spraw wewnętrznych dr. Winklera, który postawił wniosek dotyczący gwarancji dla wierzycieli austriackiego zakładu kredytowego. Wniosek ten jednak nie został poparty przez rząd. Przewidują, iż premier dr. Ender otrzyma ponownie misję formowania nowego rządu.

MANEWRY NIEMIECKIEJ FLOTY MORSKIEJ.

Berlin. — Z Wilhelmshafen wypłynęła niemiecka marynarka wojenna, która po połączeniu się z resztą niemieckiej floty wojennej, znajduje się na morzu Bałtyckim, rozpocznie doroczną podróż ćwiczebną do wybrzeży norweskich. Manewry te potrwać do 3 lipca.

Napreżona sytuacja w Niemczech.

Berlin. — Trwające do północy rokowania kanclerza Brüninga z przywódcami partji socjaldemokratycznej, nie doprowadziły do oczekiwanego wyjaśnienia sytuacji politycznej. Konferencja z socjaldemokratami zakończyła się wynikiem negatywnym. O północy, w kołach socjaldemokratycznych wyrażano przekonanie, że większość frakcji na dzisiejszem posiedzeniu rannem wypowie się za zwolaniem Reichstagu. Frakcja niemiecko - narodowa Reichstagu i Sejmu pruskiego na wspólnym posiedzeniu uchwały rezolucję, domagającą się kategorycznie zwolania Reichstagu i unieważnienia obu dekretów prezydenta Rzeszy.

raż ich barbarzyństwa. Stając w obronie swych najświętszych praw, — narody cywilizowane zbiorowym wysiłkiem przeciwstawiły się dalszemu pochodowi tego niemieckiego barbarzyństwa i ostatecznie cywilizacja zwyciężyła.

Dnia 28 czerwca 1919 roku zwycięstwo to zostało uwiecznione w Traktacie Wersalskim.

Powrót monarchji na Węgrzech?

Paryż. — Dwa dni z rzędu dziennik „Le populaire” zamieszcza artykuły o bliskim powrocie monarchji na Węgrzech. Dział autor tych artykułów Leon Blum jest jeszcze więcej stanowczy, niż wczoraj, i powołując się na pismo „Lumiere”, które pierwsze wiadomość tę podało, zapewnia, że francuskie ministerstwo spraw zagranicznych zapatruje się na tę sprawę życzliwie, widząc w powrocie Habsburgów mistrzowskie posunięcie, które ostatecznie ma zaszczytnie Anschluss. Oddając Habsburgom koronę św. Szczepana, przeszkodziłoby

się Węgom wejść do systemu ekonomicznego Mittel-Europę, do którego Niemcy chcieliby je wciągnąć po Austrii. Frankofilska orientacja młodego arcyksięcia Ottona, który po matce, ks. burbońskiej, jest pochodzenia francuskiego, miałyby być gwarancją tych planów. Raz zainstalowany na tronie węgierskim, arcyksiążę Otton nie omieszkałby w szybkim czasie zawiadnąć i Austrię przy udziale Heimwehry, a wskrzeszenie monarchji austro-węgierskiej byłoby ostatecznym pogrzebaniem sprawy Anschlusu.

KRESOWE PUŁKI OTRZYMAJĄ SZTANDARY OD FRANCJI

Pociągiem paryskim przybyli do Warszawy dwaj wiceprezydenci miasta Paryża pp. Contenot i Raymond-Laurent w towarzystwie sekretarza dr. Bessona. Goście francuscy zabawiwszy w Warszawie tylko jeden dzień, dziś wyjechali do Równego na uroczystość 13 dywizji, gdzie w imieniu miasta Paryża i Verdun, wręczą sztandary 44 i 45 pułkowi strzelców. Pułki te w czasie wojny światowej wchodziły w skład dywizji strzelców polskich, walczących w szeregach armji francuskiej. Na ilustracji widzimy obu wiceprezydentów w kilka chwil po przybyciu na dworzec Główny w Warszawie.

Tragedja zawiedzionych uczuć.

8 LAT WIEZIENIA ZA ZABÓJSTWO KOBIETY.

Mieszkaniec wsi Dobruchów, powiatu łaskiego, 28-letni Maksymilian Twardowski, kochał się w 22-letniej Józefie Koziółównie.

Przy spotkaniu Twardowski narzucał się dziewczynie mimo, iż nie spotykał się z nią w tajemnicy.

W dniu 30 stycznia r. b. w godzinach południowych Józefa Koziółówna udała się do pobliskiego lasu. Powracając spotkała Twardowskiego, który zaczął narzucać się jej z propozycją małżeństwa, żądając od Koziółówny kategorycznej odpowiedzi. Kiedy ta stanowczo odmówiła, Twardowski podniesionym z ziemi kamieniem ugodził Koziółównę w głowę.

Dziewczyna upadła, tracąc przytomność.

Ciężko ranną Koziółównę przewieziono do szpitala w Łasku, gdzie stwierdzono złamanie podstawy czaszki od uderzenia kamieniem. Mimo zabiegów le-

karzy, w dniu 13 lutego r. b. Koziółówna zmarła.

Onegdaj Maksymilian Twardowski zasiadł na ławie oskarżonych Sądu Okręgowego w Łodzi.

Rozprawie przewodniczył sędzia Koziłowski w asystencji ss. Łozińskiego i Semadeniego. Oskarżał podprokurator Joel.

Na przewodzie sądowym podsądny przyznał się do pobicia Koziółówny, przecząc jednak jakoby miał zamiar ją zabić. Dalej Twardowski wyjaśnił, iż czynu tego dopuścił się pod wpływem silnego zdenerwowania.

Sąd po zbadaniu świadków oraz wysłuchaniu mowy prokuratora, który domagał się dla podsądnego najsurowszego wymiaru kary, po zastosowaniu wszelkich okoliczności łagodzących wydał wyrok, mocą którego Maksymilian Twardowski został skazany na 8 lat ciężkiego więzienia z pozbawieniem praw.

„BĄDZCIE DLA NAS DOBRZY”.

Polska Liga Przyjaciół Zwierząt zorganizowała na ulicach Warszawy olbrzymi, bo przeszło dwa tysiące osób liczący pochód, w którym panie i panowie prowadzili na smyczy, bądź też nieśli na rękach swych ulubieńców. Dzień dobroci dla zwierząt miał na celu pokazanie szerszej publiczności konieczność istnienia tak humanitarnej placówki jaką jest Liga Przyjaciół Zwierząt.

NOTY I NOTY.

Rzym. — Została doręczona we włoskim ministerstwie spraw zagranicznych odpowiedź Watykanu na ostatnią notę rządu włoskiego w sprawie działalności Akcji katolickiej we Włoszech.

Treść noty trzymana jest dotychczas w ścisłej tajemnicy.

KRWAWY SAMOSĄD.

Meksyk, 19. 6. — Z Morelos otrzymano wiadomość o krawwym samosądzie, jakiego dokonali w komunikacji niemieckim wieśniacy ze Santa Namsy. Gdy mianowicie wzmiankowany komunista usiłował w kościele wygłosić przemówienie antyreligijne, wzburzeni w najwyższym stopniu włościanie ściągnęli go z ambony i powiesili na belce, podczas gdy wieśniaczki otoczyły ich kołem i przyglądały się scenie wieszania komunisty.

Belgijska miss świata.

Galveston, 19. 6. — Na konkursie piękności na miss świata zwycięstwo odniosła kandydatka Belgji.

Wysiedleni na Litwę.

Wilno. — Przed kilku dniami z rozporządzenia władz administracyjnych wysiedlono z Polski do Litwy 5 osób, których działalność antypaństwowa stwierdzona niezbitnie. Wśród wysiedlonych jest nauczyciel szkoły powszechnej Andrzej Kulesza oraz działaczka społeczna Anastazja Urbanowiczówna.

Pożar w lasach Czarnohory.

W lasach, należących do majątku Kutów — Michajlim (pow. kosowski) wybuchł pożar, który z trudem zlokalizowano. Spłonęło kilka tysięcy zrąbanych pni sosnowych, wartości 75.000 zł. Istnieje podejrzenie, że pożar powstał z podpalenia, którego dokonali robotnicy leśni, mszcząc się za niewypłacenie im należnego wynagrodzenia.

Kurs marki niemieckiej.

Od kilku dni na giełdach zagranicznych i berlińskiej panuje zastraszający dla Niemiec spadek marki. Ministerstwo skarbu Rzeszy, chcąc ratować kurs swego pieniądza, wysłało w sobotę do banków zagranicznych 200 milionów marek.

Różne.

— W sprawie zmiany przepisów o należnościach za podróże służbowe, de-

legacje i przeniesienia. Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę, że w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 kwietnia 1931 r. Nr. 37 ogłoszone zostały rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 1931 r. w sprawie zmiany przepisów o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych w kraju (poz. 291) oraz zagranicą (poz. 292).

— W sprawie jednolitego tekstu ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym. Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę, że w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 maja 1931 r. Nr. 42, pozycja 380, zamieszczone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 marca 1931 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zapotrzebowaniu emerytalnym funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Ostrzeżenie!

Po Pomorzu uwijają się agenci najróżniejszych małopolskich zakładów kredytowych, banków i spółdzielni, ofiarujących „na raty” dolarówki, pożyczkę budowlaną i inne papiery wartościowe. Z wielu stron skarżono się na nieuczciwość tych nieznanych nam bliżej instytucji. Tak np. pewna pani w Toruniu spłaciła wszystkie raty a kiedy upomniała się o nadesłanie oryginalnej obligacji kazano zapłacić jej prenumeratę jakiejś gazety losowań. Prenumeratę zapłaciła, ale ani jednego numeru gazety jej nie nadesłano, natomiast zażądano przysłania wszystkich kwitów pocztowych na dowód, że wszystkie raty zostały uiszczone. Niestety pani ta była na tyle nieostrożna, że dowody jej i teraz nie nadesłano a w międzyczasie dowiedziała się, że odnośna „instytucja” zgłosiła niewypłacalność. Zapewne ofiar takich jest więcej; nauka z tego prosta: nie kupować na raty żadnych papierów wartościowych!

Przypominamy, że

zapisywać można „GŁOS” na trzeci kwartał, czyli miesiące: lipiec, sierpień i wrzesień lub też tylko na miesiąc lipiec, jak komu dogodniej.

Na przeczytanie gazety, wychodzącej trzy razy w tygodniu, starczy czasu i latem, a pożytek z tego wielki, bo każdy ma ztąd nietylko przyjemną rozrywkę, lecz przytem dowie się, co dzieje się w naszym powiecie i w świecie całym.

Następca tronu księżę Otto zaręczył się z najmłodszą księżniczką włoską Marią.

